

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง " การแสวงหาและการใช้สารนิเทศทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม " มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา การแสวงหาและการใช้สารนิเทศทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในด้านวัตถุประสงค์ในการแสวงหา เนื้อหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศ รูปแบบของสารนิเทศ ความถี่และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ ตลอดจนการใช้สารนิเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาเพื่อเป็นแนวทางให้ห้องสมุดและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ในการจัดเตรียมสารนิเทศและบริการสารนิเทศทางอาชีพที่เป็นประโยชน์และสอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดสมมติฐานของการวิจัยไว้ 3 ข้อ ดังนี้

1. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ แสวงหาจากสำนักวิทยบริการของมหาวิทยาลัย และรูปแบบหนังสือพิมพ์
2. ปัญหาที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามประสบในระดับมากคือ ไม่ทราบแหล่งที่ให้สารนิเทศทางอาชีพ และไม่เข้าใจวิธีการแสวงหาสารนิเทศ
3. นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศที่ได้รับจากการแสวงหาได้เพียงบางส่วน

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 302 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 262 ชุด เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์และนำมาวิเคราะห์ได้ 258 ชุด คิดเป็น 85.43 % ของแบบสอบถามที่แจกทั้งหมด ผลการวิจัยสามารถสรุปและอภิปรายได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผล

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

จากจำนวนนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม ที่ตอบแบบสอบถามจำนวน 258 คน (ตารางที่ 3) จำแนกเป็นนักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวน 78 คน (30.23 %) และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน 180 คน (69.77 %) เป็นนักศึกษาเพศชาย 93 คน (36.05 %) และเป็นนักศึกษาหญิง 165 คน (63.95 %) เมื่อจำแนกตามคณะที่สังกัด พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามจำนวนมากที่สุด 69 คน (26.75 %) เป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ และจำนวนน้อยที่สุด 8 คน (3.10 %) เป็นนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์

สำหรับการวางแผนชีวิตหลังสำเร็จการศึกษา (ตารางที่ 4) พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุด 227 คน (87.98 %) มีการวางแผนประกอบอาชีพ รองลงมาจำนวน 64 คน (24.81 %) มีการวางแผนศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาใหม่ และจำนวนน้อยที่สุด 39 คน (15.12 %) มีการวางแผนศึกษาต่อระดับปริญญาโทในสาขาเดิม เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการวางแผนชีวิตหลังสำเร็จการศึกษารองกัน คือ เพื่อการประกอบอาชีพ

ในด้านหน่วยงานที่นักศึกษาต้องการประกอบอาชีพ (ตารางที่ 5) พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุด 134 คน (51.94 %) ต้องการประกอบอาชีพในหน่วยงานบริษัท / เอกชน รองลงมาจำนวน 85 คน (32.95 %) ต้องการประกอบอาชีพในหน่วยงานราชการ และจำนวนน้อยที่สุด 17 คน (6.59 %) ต้องการประกอบอาชีพในหน่วยงานองค์กรระหว่างประเทศ เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ต้องการประกอบอาชีพในหน่วยงานบริษัท / เอกชน

2. การแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ

การแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพครอบคลุมประสบการณ์ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ วัตถุประสงค์ในการแสวงหา เนื้อหาสารนิเทศ แหล่งสารนิเทศ รูปแบบของสารนิเทศ ความถี่และปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

2.1 ประสบการณ์ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามส่วนใหญ่จำนวน 212 คน (82.17 %) มีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ และมีนักศึกษาส่วนน้อยจำนวน 46 คน (17.83 %) ที่ไม่ได้แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ (ตารางที่ 6)

สำหรับสาเหตุที่นักศึกษา จำนวน 46 คน ไม่แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุด 23 คน (50.00 %) ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศ รองลงมา จำนวน 18 คน (39.13 %) มีความรู้ดีและชัดเจนในอาชีพที่จะทำ และจำนวนน้อยที่สุด 4 คน (8.70 %) ตั้งใจที่จะศึกษาต่อจึงยังไม่สนใจเรื่องการประกอบอาชีพ เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ระบุสาเหตุที่ไม่แสวงหาสารนิเทศ คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศ (ตารางที่ 7)

2.2 ขอบเขตสารนิเทศทางอาชีพที่แสวงหา

ขอบเขตสารนิเทศทางอาชีพที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนมากที่สุด 136 คน (64.15 %) แสวงหาสารนิเทศ คือ สาขาวิชาที่เรียนและสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเรียน รองลงมาจำนวน 73 คน (34.43 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพสาขาวิชาอื่น ๆ ที่มีความสนใจ และจำนวนน้อยที่สุด 39 คน (18.40 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพเฉพาะ สาขาวิชาที่เรียน

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารสนเทศในขอบเขตที่ตรงกัน คือ สาขาวิชาที่เรียนและสาขาวิชาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียน (ตารางที่ 8)

2.3 วัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพ

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 127 คน (59.91 %) มีวัตถุประสงค์เพื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่รับบุคคลเข้าทำงานและตำแหน่งงานว่าง รองลงมาจำนวน 114 คน (53.77 %) มีวัตถุประสงค์เพื่อวางแผนประกอบอาชีพ และน้อยที่สุดจำนวน 47 คน (22.17%) มีวัตถุประสงค์เพื่อได้รับข้อมูลในการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมในแหล่งงานประเภทต่าง ๆ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพเพื่อวางแผนประกอบอาชีพ ส่วนนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แสวงหาสารสนเทศทางอาชีพเพื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่รับบุคคลเข้าทำงานและตำแหน่งงานว่าง (ตารางที่ 9)

จากผลการวิจัยด้านวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพ พบว่า นักศึกษามีวัตถุประสงค์ในการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพเพื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่รับบุคคลเข้าทำงานและตำแหน่งงานว่าง อาจเนื่องมาจากสถานการณ์ในปัจจุบันของการประกอบอาชีพ ทำให้นักศึกษาที่กำลังจะสำเร็จการศึกษา เกิดความวิตกกังวลที่จะไม่มีงานทำ เนื่องจากประชากรมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น แต่การขยายตำแหน่งงานกลับมีอัตราลดลง นักศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพเพื่อได้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งที่รับบุคคลเข้าทำงานและตำแหน่งงานว่าง

2.4 เนื้อหาสารสนเทศทางอาชีพ

เนื้อหาสารสนเทศทางอาชีพ ได้จำแนกออกเป็น 7 เนื้อหาใหญ่ คือ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ คุณสมบัติในการประกอบอาชีพ การปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของการประกอบอาชีพ ความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ แนวโน้มของตลาดงานและการสมัครงานและการเข้าสู่อาชีพ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุด 208 คน (98.11 %)

และจำนวนใกล้เคียงกัน 207 คน (97.64 %) ตามลำดับ แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพเนื้อหา ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ และเนื้อหาคุณสมบัติในการประกอบอาชีพ รองลงมาจำนวน 201 คน (94.81 %) เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพเนื้อหาการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ และเนื้อหา การสมัครงานและการเข้าสู่อาชีพ และจำนวนน้อยที่สุด 176 คน (83.02%) แสวงหาสารนิเทศ ทางอาชีพเนื้อหาการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของการประกอบอาชีพ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวนทั้งหมด แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพเนื้อหาคุณสมบัติในการประกอบอาชีพ ส่วนนักศึกษา กลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพเนื้อหาเกี่ยวกับ อาชีพ (ตารางที่ 10)

จากผลการวิจัยด้านการแสวงหาเนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพ ที่พบว่า นักศึกษา ส่วนใหญ่ (98.11 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพเนื้อหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ สอดคล้องกับ งานวิจัยของ Sharf (1984) ที่พบว่า นักเรียนแสวงหาสารนิเทศเนื้อหารายละเอียดเกี่ยวกับ อาชีพ การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องจาก นักศึกษาไม่มีความรู้ทางอาชีพ และความ เข้าใจในอาชีพต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจนเพียงพอ จึงจำเป็นที่จะต้องได้รับสารนิเทศเนื้อหาข้อมูลเกี่ยวกับ อาชีพ เพื่อใช้เป็นความรู้พื้นฐานสำหรับการทำงาน และทำให้นักศึกษาสามารถเลือกประกอบ อาชีพตามความถนัดและความสนใจของตน (นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2528)

นอกจากนี้ ผลการวิจัยในด้านการแสวงหาเนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพ ยังพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ (94.81 %) มีการแสวงหาเนื้อหาเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ ในลำดับรองลงมา อาจเนื่องจากเมื่อนักศึกษาเริ่มต้นที่จะหางานทำ นักศึกษาควรมีการเตรียมตัว ล่วงหน้า เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาในการเข้าสู่อาชีพ และเป็นการเตรียมความพร้อมในการทำงาน (ชำนานู นิสาร์ตัน และคนอื่นๆ, 2530) นักศึกษาจึงให้ความสำคัญกับการเตรียมตัวก่อนจะ ออกไปประกอบอาชีพ เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการสำรวจตนเองและทำให้รู้จักและเข้าใจตนเองในด้าน ต่าง ๆ สามารถวางแผนการประกอบอาชีพได้อย่างเหมาะสม

ผลการวิจัยครั้งนี้ จึงสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 1 ในส่วนที่ระบุว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ

ในด้านเนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามแสวงหา ทั้ง 7 ด้าน สรุปได้ดังนี้

2.4.1 เนื้อหาการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 118 คน (58.71%) แสวงหาสารนิเทศการเตรียมตัวก่อนสมัครงาน รองลงมาจำนวน 108 คน (53.73 %) แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องเตรียมพร้อมในการทำงาน และจำนวนน้อยที่สุด 74 คน (36.82 %) แสวงหาสารนิเทศที่เป็นข้อแนะนำการเขียนประวัติส่วนตัวในการสมัครงาน

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับสิ่งที่ต้องเตรียมพร้อมในการทำงาน ส่วนนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศด้านการเตรียมตัวก่อนสมัครงาน (ตารางที่ 11)

2.4.2 เนื้อหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 159 คน (76.44 %) แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับหน้าที่และลักษณะของงานที่ทำ รองลงมาจำนวน 131 คน (62.98 %) และจำนวนใกล้เคียงกัน 130 คน (62.50 %) แสวงหาสารนิเทศที่เป็นรายละเอียดของแต่ละอาชีพและรายได้และสวัสดิการ ตามลำดับ และจำนวนน้อยที่สุด 40 คน (19.23 %) แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับจำนวนชั่วโมงในการทำงานต่อหนึ่งวัน

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพที่เหมือนกัน คือ สารนิเทศเกี่ยวกับหน้าที่และลักษณะของงานที่ทำ (ตารางที่ 12)

2.4.3 เนื้อหาคุณสมบัติในการประกอบอาชีพ

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 158 คน (76.33 %) แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพ รองลงมาจำนวน 119 คน (57.49 %) และจำนวนใกล้เคียงกัน 118 (57.00 %) แสวงหาสารนิเทศความสามารถพิเศษที่เกี่ยวข้อง และทักษะอื่น ๆ ที่จำเป็น ตามลำดับ และจำนวนน้อยที่สุด 86 คน (41.55 %) แสวงหาสารนิเทศด้านความรู้รอบตัวอื่น ๆ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารนิเทศเนื้อหาคุณสมบัติในการประกอบอาชีพตรงกัน คือ สารนิเทศเกี่ยวกับทักษะวิชาชีพ (ตารางที่ 13)

2.4.4 เนื้อหาการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของการประกอบอาชีพ

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 149 คน (84.66 %) แสวงหาสารนิเทศด้านการปรับตัวกับเพื่อนร่วมงาน รองลงมาจำนวน 106 คน (60.23 %) เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติตนต่อผู้บังคับบัญชา และหลักคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารนิเทศเนื้อหาการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของการประกอบอาชีพที่เหมือนกัน คือ สารนิเทศด้านการปรับตัวกับเพื่อนร่วมงาน (ตารางที่ 14)

2.4.5 เนื้อหาความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 124 คน (68.13 %) แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ รองลงมาจำนวน 120 คน (65.93 %) แสวงหาสารนิเทศวิธีทำงานให้ประสบความสำเร็จ และจำนวนน้อยที่สุด 67 คน (36.81 %) แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศวิธีทำงานให้ประสบความสำเร็จ ส่วนนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับโอกาสก้าวหน้าในอาชีพ (ตารางที่ 15)

2.4.6 เนื้อหาแนวโน้มของตลาดงาน

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 160 คน (82.90 %) แสวงหาสารนิเทศด้านความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต รองลงมาจำนวน 84 คน (43.52 %) แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับแนวโน้มการประกอบอาชีพ และจำนวนน้อยที่สุด 54 คน (27.98 %) แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับภาวะการว่างงาน

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แสวงหาสารนิเทศเนื้อหาแนวโน้มของตลาดงานตรงกัน คือ สารนิเทศด้านความต้องการของตลาดแรงงานในปัจจุบันและอนาคต (ตารางที่ 16)

2.4.7 เนื้อหาการสมัครงานและการเข้าสู่อาชีพ

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 145 คน (72.14 %) เท่ากัน แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับประกาศตำแหน่งงานว่างในหน่วยงาน และ รายละเอียดของหน่วยงานที่รับสมัครงาน รองลงมาจำนวน 105 คน (52.24 %) แสวงหาสารนิเทศวิธีการเข้าทำงาน และการสมัครงาน และจำนวนน้อยที่สุด 59 คน (29.35 %) แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับช่องทางการสมัครงาน

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศรายละเอียดของหน่วยงานที่รับสมัครงาน ส่วนนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศเกี่ยวกับประกาศตำแหน่งงานว่างในหน่วยงาน (ตารางที่ 17)

2.5 แหล่งสารนิเทศทางอาชีพ

2.5.1 ประเภทของแหล่งสารนิเทศที่แสวงหา

สำหรับแหล่งสารนิเทศจำแนกออกเป็น 4 ประเภท คือ แหล่งสารนิเทศบุคคล แหล่งสารนิเทศสถาบัน แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน และแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ต พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุด 211 คน (99.53 %) และจำนวนใกล้เคียงกัน 210 คน (99.06 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศบุคคล และแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ต ตามลำดับ และจำนวนน้อยที่สุด 198 คน (93.40%) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศที่เหมือนกัน คือ แหล่งสารนิเทศบุคคล และแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ต (ตารางที่ 18)

จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศบุคคล อาจเนื่องจากแหล่งสารนิเทศบุคคล เป็นแหล่งสารนิเทศที่อยู่ใกล้ตัว และให้ข้อมูลและรายละเอียดของอาชีพได้อย่างละเอียด ถูกต้อง จากประสบการณ์โดยตรง (อรอนงค์ ธีบุญวัน, 2539) ทำให้นักศึกษาสามารถซักถามปัญหาหรือข้อสงสัย เพื่อให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลต่าง ๆ อย่างชัดเจน

การที่ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากเว็ลด์ไวด์เว็บ อาจเนื่องจากเป็นสื่อที่มีการให้บริการสารนิเทศเป็นจำนวนมาก สามารถค้นหาสารนิเทศที่ต้องการได้ง่ายและสะดวก ไม่มีข้อจำกัดด้านเวลาและสถานที่ในการเข้าถึง (Reitz, 2004) ทำให้นักศึกษาสามารถค้นหาสารนิเทศทางอาชีพที่ต้องการได้อย่างสะดวก จากเว็บไซต์ที่ให้สารนิเทศทางอาชีพและประกาศรับสมัครงาน เพื่อพิจารณาเลือกอาชีพที่นักศึกษามีความสนใจ

สำหรับรายละเอียดการแสวงหาสารนิเทศของนักศึกษา จากแหล่งสารนิเทศบุคคล แหล่งสารนิเทศสถาบัน แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน และแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ต ผลการวิจัยมีดังนี้

แหล่งสารนิเทศบุคคล

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 175 คน (82.94 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากเพื่อน / รุ่นพี่ รองลงมาจำนวน 117 คน (55.45 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพด้วยตนเอง และจำนวนน้อยที่สุด 60 คน (28.44 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศบุคคลตรงกัน คือ แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากเพื่อน / รุ่นพี่ (ตารางที่ 19)

แหล่งสารนิเทศสถาบัน

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 106 คน (53.00 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รองลงมาจำนวน 66 คน (33.00 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากห้องสมุดคณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และจำนวนน้อยที่สุด 4 คน (2.00 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศสถาบันตรงกัน คือ แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ในด้านแหล่งสารนิเทศทางอาชีพ ซึ่งพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ (53.00 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคามนั้น ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศุภชัย อนวัชพงศ์ และ วรณชนก จันทชุม (2541) พนิดา สมประจบ (2542) และ พนิดา พอดำเรือ (2539) ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้ห้องสมุดคณะ เหตุที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากวัตถุประสงค์ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามเท่านั้น จึงสามารถแสวงหาได้จากสำนัก

วิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ซึ่งเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมสารนิเทศทุกสาขาวิชา และยังคงครอบคลุมการรวบรวมสารนิเทศทางอาชีพให้กับนักศึกษาด้วย โดยมีหนังสือทั่วไป หนังสืออ้างอิงที่เกี่ยวกับอาชีพ วารสารทางอาชีพ กฤตภาคอาชีพ และสื่อโสตทัศนวัสดุที่ให้สารนิเทศทางอาชีพ (รุ่งทิพย์ เจริญศักดิ์, สัมภาษณ์) ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยข้างต้นที่เป็นการศึกษาการแสวงหาสารนิเทศเพื่อการค้นคว้าและเขียนรายงานและเพื่อการอภิปราย / สัมมนาในชั้นเรียน นักศึกษาส่วนใหญ่จึงใช้ห้องสมุดคณะ ที่เน้นการให้บริการสารนิเทศเฉพาะสาขาวิชาที่ทางคณะเปิดสอนเป็นหลัก

ผลการวิจัยในส่วนนี้ จึงสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 1 ในส่วนที่ระบุว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามส่วนใหญ่แสวงหาจากสำนักวิทยบริการของมหาวิทยาลัย

แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 126 คน (63.64 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากหนังสือพิมพ์ข่าวทั่วไป รองลงมาจำนวน 120 คน (60.61 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากหนังสือพิมพ์ประกาศตำแหน่งงานว่าง และจำนวนน้อยที่สุด 22 คน (11.11 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสถานีโทรทัศน์ที่ดำเนินการโดยบริษัทเอกชนแบบเก็บค่าสมาชิก

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดและรองลงมาของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนที่เหมือนกัน คือ แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากหนังสือพิมพ์ข่าวทั่วไป และหนังสือพิมพ์ประกาศตำแหน่งงานว่าง (ตารางที่ 21)

จากผลการวิจัยด้านแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน ที่พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุด แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากหนังสือพิมพ์ข่าวทั่วไป และหนังสือพิมพ์ประกาศตำแหน่งงานว่าง เนื่องจากหนังสือพิมพ์เหล่านี้ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ นักศึกษาจึงสามารถตรวจสอบข่าวคราวความเคลื่อนไหวทางอาชีพ และค้นหาตำแหน่งงานที่ตนสนใจได้จากคอลัมน์ประกาศรับสมัครงานและคอลัมน์แนะนำอาชีพ

แหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ต

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 174 คน (82.86 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากเว็บไซต์โปรแกรมค้นหา รองลงมาจำนวน 125 คน (59.52 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากเว็บไซต์จัดหางานของเอกชน และจำนวนน้อยที่สุด 48 คน (22.86 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากเว็บไซต์หนังสือพิมพ์

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ได้แก่ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ตที่เหมือนกัน คือ แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากเว็บไซต์โปรแกรมค้นหา (ตารางที่ 22)

2.5.2 วิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศ

ในด้านวิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพที่นักศึกษาใช้ในการแสวงหาสารนิเทศจากแหล่งสารนิเทศ ทั้ง 4 ประเภท คือ แหล่งสารนิเทศบุคคล แหล่งสารนิเทศสถาบัน แหล่งสารนิเทศสื่อมวลชน และแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ต ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

วิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศบุคคล

วิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศบุคคลที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนมากที่สุด 156 คน (73.93 %) ใช้ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ คือ สอบถามเพื่อน / รุ่นพี่ รองลงมาจำนวน 88 คน (41.71 %) ปรีक्षाกับสมาชิกในครอบครัว / ญาติ และจำนวนน้อยที่สุด 42 คน (19.91 %) เท่ากัน เดินทางไปยังแหล่งให้บริการสารนิเทศทางอาชีพเพื่อสอบถามด้วยตนเอง และยืมหนังสือ / เอกสารจากเพื่อน

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีวิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศบุคคลตรงกัน คือ แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพด้วยการสอบถามเพื่อน / รุ่นพี่ (ตารางที่ 23)

การที่ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาใช้วิธีการสอบถามเพื่อน / รุ่นพี่ อาจเนื่องจากเพื่อนและรุ่นพี่ เป็นแหล่งสารสนเทศที่ใกล้ตัวนักศึกษาจึงนิยมใช้เพื่อแสวงหาสารสนเทศมากเป็นอันดับแรก (ประภาวดี สืบสนธิ์, 2532) และเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดและคุ้นเคยกับนักศึกษา ทำให้สามารถพูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นได้ตลอดเวลา สำหรับรุ่นพี่ที่กำลังประกอบอาชีพจะมีประสบการณ์และความรู้จากการทำงาน ทำให้นักศึกษาสามารถขอคำปรึกษาเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการเลือกอาชีพได้ นอกจากนี้การที่ผลการวิจัยพบว่า วิธีการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพจากแหล่งสารสนเทศบุคคลที่นักศึกษาใช้มากที่สุด คือ สอบถามเพื่อน / รุ่นพี่ ปรากฏว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา พ้อคำเรือ (2539) ที่พบว่า นักศึกษาใช้วิธีการสอบถามรุ่นพี่เพื่อน / ผู้ร่วมงาน

วิธีการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพจากแหล่งสารสนเทศสถาบัน

วิธีการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพจากแหล่งสารสนเทศสถาบันที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนมากที่สุด 114 คน (57.00 %) ใช้ในการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพ คือ สืบค้นด้วยตนเองจากฐานข้อมูลของห้องสมุด รองลงมาจำนวน 90 คน (45.00 %) อ่านประกาศที่สถาบัน / หน่วยงานติดไว้ และจำนวนน้อยที่สุด 7 คน (3.50 %) ดูจากซีดีรอมอาชีพของห้องสมุด

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีวิธีการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพจากแหล่งสารสนเทศสถาบันตรงกัน คือ แสวงหาสารสนเทศทางอาชีพด้วยการสืบค้นด้วยตนเองจากฐานข้อมูลของห้องสมุด (ตารางที่ 24)

วิธีการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพจากแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชน

วิธีการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพจากแหล่งสารสนเทศสื่อมวลชนที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนมากที่สุด 135 คน (68.18 %) ใช้ในการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพ คือ อ่านจากหนังสือพิมพ์คอลัมน์ประกาศรับสมัครงาน / แนะนำอาชีพ รองลงมาจำนวน 83 คน (41.92 %) ชื่อหนังสือพิมพ์ที่มีข่าวประกาศรับสมัครงาน และจำนวนน้อยที่สุด 11 คน (5.56 %) เขียนจดหมายไปสอบถามผู้เขียนคอลัมน์แนะนำอาชีพ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีวิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศสื่อมวลชนตรงกัน คือ แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพด้วยการอ่านจากหนังสือพิมพ์คอลัมน์ประกาศรับสมัครงาน / แนะนำอาชีพ (ตารางที่ 25)

การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ เนื่องจากคอลัมน์ประกาศรับสมัครงาน / แนะนำอาชีพ ในหนังสือพิมพ์จะให้รายละเอียดประกาศรับสมัครงานตำแหน่งต่าง ๆ จากหน่วยงานของรัฐและเอกชนเป็นจำนวนมาก ทำให้นักศึกษาได้ทราบว่า มีหน่วยงานใดบ้างที่กำลังต้องการรับสมัครงาน และมีตำแหน่งงานใดที่เหมาะสมกับตน สำหรับคอลัมน์แนะนำอาชีพ จะอธิบายและแนะนำอาชีพที่น่าสนใจ กำลังเป็นที่ต้องการของตลาดงาน หรืออาชีพใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น ทำให้นักศึกษาได้รับข้อมูลและความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในพิจารณาตัดสินใจเลือกอาชีพตามที่ตนถนัดและมีความสนใจ

วิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ต

วิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ตที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนมากที่สุด 168 คน (80.00 %) ใช้ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ คือ สืบค้นจากศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รองลงมาจำนวน 113 คน (53.81 %) สืบค้นจากร้านอินเทอร์เน็ต และจำนวนน้อยที่สุด 19 คน (9.05 %) อ่านจากหนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์ /วารสารอิเล็กทรอนิกส์

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีวิธีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ตที่เหมือนกัน คือ แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพด้วยการสืบค้นจากศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (ตารางที่ 26)

การที่ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาสืบค้นสารนิเทศทางอาชีพจากศูนย์คอมพิวเตอร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เนื่องจากมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ได้จัดศูนย์ให้บริการคอมพิวเตอร์แก่นักศึกษากระจายในหลายพื้นที่ของมหาวิทยาลัย ได้แก่ ห้องบริการอินเทอร์เน็ต B1 และ

B2 อาคารวิทยบริการ จำนวน 140 เครื่อง ห้องบริการอินเทอร์เน็ต EMC อาคารราชนครินทร์ จำนวน 130 เครื่อง ห้องบริการอินเทอร์เน็ต C 206 อาคารคณะเทคโนโลยี จำนวน 50 เครื่อง ห้องบริการอินเทอร์เน็ต P1 และ P2 อาคารพลาซ่า จำนวน 300 เครื่อง และห้องบริการอินเทอร์เน็ต อาคารแปดเหลี่ยม จำนวน 50 เครื่อง โดยเปิดให้บริการตั้งแต่วันจันทร์ - วันอาทิตย์ ทำให้นักศึกษาสามารถแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพที่ต้องการได้อย่างสะดวก (มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, กองบริการการศึกษา, 2547: 4-5 ; สำนักคอมพิวเตอร์, 2549)

2.5.3 เกณฑ์การเลือกแหล่งสารนิเทศทางอาชีพ

เกณฑ์การเลือกแหล่งสารนิเทศทางอาชีพที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนมากที่สุด 139 คน (65.57 %) ใช้ในการเลือกแหล่งสารนิเทศ คือ เป็นแหล่งที่ให้สารนิเทศที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ รองลงมาจำนวน 121 คน (57.08) ใช้เกณฑ์เป็นแหล่งที่ให้สารนิเทศที่ทันสมัย และจำนวนน้อยที่สุด 22 คน (10.38 %) ใช้เกณฑ์เป็นแหล่งที่เคยได้รับสารนิเทศที่ต้องการจากการแสวงหาครั้งที่ผ่านมา

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ ใช้เกณฑ์ในการเลือกแหล่งสารนิเทศเช่นเดียวกัน คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใช้เกณฑ์แหล่งที่ให้สารนิเทศที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ (ตารางที่ 27)

ผลการวิจัยในด้านเกณฑ์การเลือกแหล่งสารนิเทศทางอาชีพ ซึ่งพบว่า นักศึกษาใช้เกณฑ์ในการเลือกแหล่งสารนิเทศ คือ เป็นแหล่งที่ให้สารนิเทศที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ ปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Julien (1999) ที่พบว่า นักเรียนใช้เกณฑ์ความน่าเชื่อถือของแหล่งสารนิเทศเป็นเกณฑ์ในการแสวงหาสารนิเทศ

การที่ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาใช้เกณฑ์ในการเลือกแหล่งสารนิเทศ คือ เป็นแหล่งที่ให้สารนิเทศที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ อาจเนื่องจากสารนิเทศทางอาชีพเป็นข้อมูลที่มีสำคัญเพื่อช่วยในการตัดสินใจ การได้รับสารนิเทศที่ถูกต้องทำให้นักศึกษาสามารถเลือกประกอบอาชีพตามความสนใจและความถนัดของตนเอง และประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ หากนักศึกษขาดสารนิเทศทางอาชีพที่ถูกต้อง อาจทำให้มีการตัดสินใจเลือกอาชีพผิดพลาด ไม่เหมาะสมกับตนเอง ไม่พอใจในงานที่ปฏิบัติ ทำให้ยากที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

(นวลศิริ เปาโรหิตย์, 2528 ; Hoppock, 1967) นักศึกษาจึงให้ความสำคัญกับสารนิเทศที่มีความถูกต้องและเชื่อถือได้ เพื่อไม่ให้เกิดความผิดพลาดในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

2.6 รูปแบบสารนิเทศที่แสวงหา

สำหรับรูปแบบสารนิเทศที่แสวงหาจำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ สื่อตีพิมพ์ สื่อไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุด 196 คน (92.45 %) และจำนวนใกล้เคียงกัน 195 คน (91.98 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และ สื่อตีพิมพ์ ตามลำดับ และจำนวนน้อยที่สุด 139 คน (65.57 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสื่อไม่ตีพิมพ์

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์จำนวนมากแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสื่อตีพิมพ์ ส่วนนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (ตารางที่ 28)

ในด้านสารนิเทศรูปแบบต่าง ๆ ที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามแสวงหา คือ สื่อตีพิมพ์ สื่อไม่ตีพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยเป็นดังนี้

2.6.1 การแสวงหาสารนิเทศจากสื่อตีพิมพ์

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 120 คน (61.54 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากหนังสือพิมพ์ รองลงมาจำนวน 86 คน (44.10 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากหนังสือทางอาชีพ / แฉฉแฉ และจำนวนน้อยที่สุด 2 คน (1.03 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากปทานุกรมอาชีพ / อนุกรมอาชีพ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสื่อตีพิมพ์ตรงกัน คือ หนังสือพิมพ์ (ตารางที่ 29)

ผลการวิจัยในด้านการแสวงหาสารนิเทศจากสื่อตีพิมพ์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ (61.54 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากหนังสือพิมพ์ การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้อาจเนื่องจากหนังสือพิมพ์เป็นสิ่งพิมพ์ที่เสนอข่าวสารที่ทันสมัย มีการนำเสนอข่าวคราว

ความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในวงการวิชาชีพ ประกาศรับสมัครงาน และแนะนำอาชีพที่น่าสนใจ ทำให้นักศึกษาสามารถติดตามข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ ได้ทันต่อสถานการณ์ นอกจากนี้หนังสือพิมพ์ยังสามารถหาซื้อได้สะดวกและราคาไม่แพงมากนัก

ผลการวิจัยในส่วนนี้ จึงสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 1 ในส่วนที่ระบุว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามส่วนใหญ่แสวงหาสารนิเทศรูปแบบหนังสือพิมพ์

2.6.2 การแสวงหาสารนิเทศจากสื่อไม่ตีพิมพ์

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 92 คน (66.19 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากป้ายประกาศทางอาชีพ รองลงมาจำนวน 42 คน (30.22 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากเทปบันทึกการโทรทัศน์/วิทยุ และจำนวนน้อยที่สุด 5 คน (3.60 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสไลด์อาชีพ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสื่อไม่ตีพิมพ์ตรงกัน คือ ป้ายประกาศทางอาชีพ (ตารางที่ 30)

การที่ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากป้ายประกาศทางอาชีพ อาจเนื่องจากป้ายประกาศมีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางอาชีพที่น่าสนใจ ทำให้นักศึกษาได้ทราบเรื่องราว ข่าวสาร และความเคลื่อนไหวต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพ ได้ทันต่อเหตุการณ์ เนื่องจากมีการปรับเปลี่ยนข้อมูลให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา (นุชลี อุภักย์, 2543) สำหรับป้ายประกาศที่จัดให้บริการภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคามนั้น มีให้บริการอยู่ทั่วไปในทุกสถานที่ เช่น กองกิจการนิสิต หอพักนักศึกษา และโรงอาหาร เป็นต้น นักศึกษาจึงสามารถแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพได้สะดวก

2.6.3 การแสวงหาสารนิเทศจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 183 คน (93.37 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากเวปไซด์เว็บไซต์ รองลงมาจำนวน 17 คน (8.67 %) และจำนวน

ใกล้เคียงกัน 16 คน (8.16 %) แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแผ่นบันทึกข้อมูลทางอาชีพ (Diskette) และซีดีรอมแนะนำการประกอบอาชีพ ตามลำดับ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ตรงกัน คือ เวิลด์ไวด์เว็บ (ตารางที่ 31)

จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ต อาจเนื่องจากแหล่งสารนิเทศอินเทอร์เน็ต เป็นแหล่งที่มีสารนิเทศทางอาชีพจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ที่ให้บริการเป็นจำนวนมากและมีความหลากหลาย ทำให้นักศึกษาสามารถแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพได้ตรงกับความต้องการ สำหรับเว็บไซต์มีทั้งที่ผลิตโดยหน่วยงานราชการ เช่น เว็บไซต์ของกระทรวงแรงงาน (<http://www.mol.go.th>) และเว็บไซต์ของกรมการจัดหางาน (<http://www.doe.go.th>) เป็นต้น และหน่วยงานเอกชน เช่น เว็บไซต์ประกาศรับสมัครงาน (<http://www.ezyjob.com> และ <http://www.jobbyyou.com>) เป็นต้น

2.6.4 การแสวงหาสารนิเทศจากการซื้อ

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 121 คน (63.35 %) ซื้อหนังสือพิมพ์ รองลงมาจำนวน 108 คน (56.54 %) ซื้อหนังสือคู่มือการสมัครงาน และจำนวนน้อยที่สุด 10 คน (5.24 %) ซื้อซีดีรอมแนะนำการประกอบอาชีพ

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการแสวงหาสารนิเทศจากการซื้อที่เหมือนกัน คือ ซื้อหนังสือพิมพ์ (ตารางที่ 32)

จากผลการวิจัยที่พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดซื้อหนังสือพิมพ์ เนื่องจากหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับอาชีพที่ทันสมัย นักศึกษาสามารถหาซื้อได้ง่าย สะดวกและราคาไม่แพง

2.7 ความถี่ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ

ความถี่ที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวนมากที่สุด 129 คน (60.85 %) ใช้ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ คือ ไม่แน่นอน รองลงมาจำนวน 50 คน (23.58 %) มีความถี่ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ 2-3 วันต่อสัปดาห์ และจำนวนน้อยที่สุด 11 คน (5.19 %) มีความถี่ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพทุกวัน

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ นักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความถี่ในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพที่เหมือนกัน คือ ไม่แน่นอน (ตารางที่ 33)

2.8 ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ

ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพ ได้จำแนกออกเป็น 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านเนื้อหา ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ ปัญหาด้านรูปแบบสารนิเทศ และปัญหาด้านผู้แสวงหาสารนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศทางอาชีพในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านเนื้อหา ($\bar{X} = 3.28$) ปัญหาด้านผู้แสวงหาสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.21$) ปัญหาด้านรูปแบบสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.19$) และปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.16$)

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 4 ด้าน โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คือ ปัญหาด้านผู้แสวงหาสารนิเทศ ส่วนปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดของนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คือ ปัญหาด้านเนื้อหา (ตารางที่ 34)

สำหรับรายละเอียดของปัญหาทั้ง 4 ด้าน คือ ปัญหาด้านเนื้อหา ปัญหาด้านแหล่งสารนิเทศ ปัญหาด้านรูปแบบสารนิเทศ และปัญหาด้านผู้แสวงหาสารนิเทศ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

2.8.1 ปัญหาด้านเนื้อหา

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านเนื้อหา (ตารางที่ 35) โดยจำแนกย่อยเป็น 10 ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 10 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ความถูกต้องของสารนิเทศทางอาชีพ และ เนื้อหาด้านแนวโน้มของตลาดแรงงานมีจำนวนน้อย ($\bar{X} = 3.39$ เท่ากัน) ความครอบคลุมเนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพที่ต้องการ ($\bar{X} = 3.37$) และความน่าเชื่อถือของสารนิเทศทางอาชีพ ($\bar{X} = 3.36$)

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษากลุ่มทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 10 ปัญหาเช่นเดียวกัน โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูง 3 อันดับแรก ของนักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คือ ความครอบคลุมเนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพที่ต้องการ ความทันสมัยของสารนิเทศทางอาชีพ และความถูกต้องของสารนิเทศทางอาชีพ ส่วนนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ เนื้อหาด้านแนวโน้มของตลาดแรงงานมีจำนวนน้อย ความน่าเชื่อถือของสารนิเทศทางอาชีพ และความถูกต้องของสารนิเทศทางอาชีพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากัน) และความชัดเจนและตรงประเด็นของสารนิเทศทางอาชีพที่น่าเสนอ

จากผลการวิจัยด้านปัญหาด้านเนื้อหา ที่พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในด้านความถูกต้องของสารนิเทศทางอาชีพ อาจเนื่องจากนักศึกษาแสวงหาสารนิเทศจากหลาย ๆ แหล่ง ในบางแหล่ง ผู้ให้บริการไม่ได้มีการกลั่นกรองสารนิเทศที่ให้บริการ ทำให้นักศึกษาได้รับสารนิเทศที่ไม่ถูกต้อง และเป็นปัญหาเมื่อนำไปใช้และไม่ได้รับประโยชน์จากสารนิเทศเท่าที่ควร

นอกจากนี้การที่ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในด้านความครอบคลุมเนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพที่ต้องการ อาจเนื่องจาก สารนิเทศที่แหล่งรวบรวมยังไม่ครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการของนักศึกษา ด้วยเหตุผลด้านงบประมาณที่มีจำกัด ทำให้ไม่สามารถจัดหาทรัพยากรสารนิเทศครอบคลุมทั้งหมดตามที่นักศึกษาต้องการ

2.8.2 ปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านแหล่งสารสนเทศ (ตารางที่ 36) โดยจำแนกย่อยเป็น 24 ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 24 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ โสตทัศนวัสดุทางอาชีพที่จัดให้บริการยังมีจำนวนจำกัด ($\bar{X} = 3.33$) เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการค้นหาสารสนเทศมีจำนวนไม่เพียงพอ ($\bar{X} = 3.32$) และเจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาให้คำปรึกษา ($\bar{X} = 3.30$)

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยในการค้นหาสารสนเทศมีจำนวนไม่เพียงพอ และในระดับปานกลาง มี 23 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ หนังสือทางอาชีพเก่าล้าสมัย โสตทัศนวัสดุทางอาชีพที่จัดให้บริการยังมีจำนวนจำกัด และเจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาให้คำปรึกษา ส่วนนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประสบปัญหาระดับปานกลางทั้ง 24 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ โสตทัศนวัสดุทางอาชีพที่จัดให้บริการยังมีจำนวนจำกัด ความสะดวกในการติดต่อเจ้าหน้าที่ / ผู้เชี่ยวชาญในวิชาชีพ และความสมบูรณ์ครบถ้วนของสารสนเทศทางอาชีพที่ให้บริการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากัน) และเจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาให้คำปรึกษา

จากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในด้านโสตทัศนวัสดุทางอาชีพที่จัดให้บริการยังมีจำนวนจำกัด อาจเนื่องจากโสตทัศนวัสดุส่วนใหญ่ที่สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จัดให้บริการเน้นด้านความบันเทิง และโสตทัศนวัสดุทางอาชีพที่รวบรวมยังมีปริมาณน้อย ทำให้ไม่เพียงพอกับความต้องการของนักศึกษา (รุ่งทิพย์ เจริญศักดิ์, สัมภาษณ์)

นอกจากนี้ผลการวิจัยที่พบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบคือ เจ้าหน้าที่ไม่มีเวลาให้คำปรึกษา พบว่า สอดคล้องกับงานวิจัยของ พนิดา พ่อคำเรือ (2539) ซึ่งพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาผู้ให้บริการไม่มีเวลาให้คำปรึกษา / บริการ การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากจำนวนผู้ให้บริการมีจำกัดและมีหน้าที่ภาระความรับผิดชอบมาก ประกอบกับนักศึกษาที่ใช้บริการต่าง ๆ ของห้องสมุด มีจำนวนมาก ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่สามารถให้บริการแก่ผู้ใช้บริการได้อย่างทั่วถึง นักศึกษาจึงประสบปัญหาในการขอคำปรึกษาจากเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

2.8.3 ปัญหาด้านรูปแบบสารนิเทศ

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านรูปแบบสารนิเทศ (ตารางที่ 37) โดยจำแนกย่อยเป็น 14 ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 14 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ซีดีรอมอาซีพีมีจำกัดเฉพาะบางอาซีพี ($\bar{X} = 3.39$) หนังสือพิมพ์ไม่มีการนำเสนอสารนิเทศทางอาซีพีที่ตรงกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.31$) และความครบถ้วน สมบูรณ์ของสารนิเทศทางอาซีพีที่รวบรวมในหนังสือพิมพ์ ($\bar{X} = 3.29$)

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 14 ปัญหาเช่นเดียวกัน โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรกของนักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คือ ซีดีรอมอาซีพีมีจำกัดเฉพาะบางอาซีพี เทปบันทึกรายการโทรทัศน์ / วิดีโอไม่ครบทุกรายการที่สนใจ และหนังสือพิมพ์ไม่มีการนำเสนอสารนิเทศทางอาซีพีที่ตรงกับความต้องการ ส่วนนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ซีดีรอมอาซีพีมีจำกัดเฉพาะบางอาซีพี หนังสือพิมพ์ไม่มีการนำเสนอสารนิเทศทางอาซีพีที่ตรงกับความต้องการ และความครบถ้วน สมบูรณ์ของสารนิเทศทางอาซีพีที่รวบรวมในหนังสือพิมพ์

2.8.4 ปัญหาด้านผู้แสวงหาสารนิเทศ

เมื่อพิจารณาปัญหาด้านผู้แสวงหาสารนิเทศ (ตารางที่ 38) โดยจำแนกย่อยเป็น 13 ปัญหา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาประสบปัญหาในระดับปานกลางทั้ง 13 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ไม่ทราบเวลาการออกอากาศรายการวิทยุ / โทรทัศน์ที่ให้สารนิเทศทางอาซีพี ($\bar{X} = 3.49$) ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศ ($\bar{X} = 3.39$) และสารนิเทศทางอาซีพีที่แสวงหาได้ไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศทางอาซีพีที่ได้รับไม่เพียงพอกับความต้องการ ($\bar{X} = 3.31$ เท่ากัน)

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ประสบปัญหา 2 ระดับ คือ ระดับมาก และระดับปานกลาง ในระดับมากมี 1 ปัญหา คือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศ และในระดับปานกลาง มี 12 ปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ไม่ทราบเวลาการออกอากาศรายการวิทยุ / โทรทัศน์ที่ให้สารนิเทศ

ทางอาชีพ ไม่ทราบแหล่งที่ให้สารนิเทศทางอาชีพ และไม่คุ้นเคยกับบุคลากรที่ให้บริการสารนิเทศทางอาชีพ (ค่าเฉลี่ยเท่ากัน) และขาดความชำนาญการอ่านและใช้ภาษาต่างประเทศ ส่วนนักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประสบปัญหาระดับปานกลางเพียงระดับเดียวทุกปัญหา โดยปัญหาที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับแรก คือ ไม่ทราบเวลาการออกอากาศรายการวิทยุ / โทรทัศน์ที่ให้สารนิเทศทางอาชีพ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศ และสารนิเทศทางอาชีพที่แสวงหาได้ไม่ตรงกับความต้องการ และสารนิเทศทางอาชีพที่ได้รับไม่เพียงพอกับความต้องการ (ค่าเฉลี่ยเท่ากัน)

ผลการวิจัยในด้านปัญหาด้านผู้แสวงหาสารนิเทศ ซึ่งพบว่า ปัญหาที่นักศึกษาประสบคือ ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศ และไม่ทราบเวลาการออกอากาศรายการวิทยุ / โทรทัศน์ที่ให้สารนิเทศทางอาชีพนั้น พบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พนิดา พอดำเรือ (2539) ที่พบว่า นักศึกษาแพทย์ระดับคลินิกประสบปัญหา ไม่มีเวลาในการแสวงหาสารนิเทศ การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ เนื่องจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีภาระการเรียนที่หนักในช่วงใกล้จะสำเร็จการศึกษาทำให้ไม่มีเวลาแสวงหาสารนิเทศ และไม่มีเวลาติดตามข้อมูลความเคลื่อนไหวทางอาชีพจึงทำให้ไม่ทราบว่าสารนิเทศที่ต้องการจะออกอากาศวันและเวลาใด

นอกจากนี้ผลการการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า นักศึกษาประสบปัญหาสารนิเทศทางอาชีพที่ได้รับไม่เพียงพอกับความต้องการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Straw (1993) และ Chapman และ Katz (1983) ที่พบว่า ปัญหาในการแสวงหาสารนิเทศที่นักศึกษาประสบ คือ สารนิเทศมีจำกัดและไม่เพียงพอกับความต้องการ

การที่ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อาจเนื่องจากองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งของการเลือกอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ คือ การได้รับสารนิเทศทางอาชีพที่มีปริมาณเพียงพอ เพราะการมีความรู้เกี่ยวกับอาชีพจะช่วยให้เกิดความแน่ใจและมีความมั่นใจในการเลือกอาชีพ ทำให้สามารถเลือกอาชีพได้อย่างเหมาะสม เนื่องจากก่อนเลือกอาชีพได้มีการศึกษาข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาเป็นอย่างดี (วัชรีย์ ทรัพย์มี, 2531) สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามที่แสวงหาสารนิเทศทางอาชีพจากแหล่งต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งอาจมีสารนิเทศจำกัดเฉพาะบางอาชีพ ประกอบกับในปัจจุบันมีอาชีพใหม่ๆ เกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก แต่แหล่งสารนิเทศไม่ได้รวบรวมและจัดหาสารนิเทศได้หลากหลายและครบถ้วน นักศึกษาจึงประสบปัญหาสารนิเทศไม่เพียงพอกับความต้องการ

ผลการวิจัยในด้านปัญหาการแสวงหาสารสนเทศ จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 2 ที่ระบุว่าปัญหาที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามประสบในระดับมาก คือ ไม่ทราบแหล่งที่ให้สารสนเทศทางอาชีพ และไม่เข้าใจวิธีการแสวงหาสารสนเทศ

สำหรับปัญหาไม่ทราบแหล่งที่ให้สารสนเทศทางอาชีพ และปัญหาไม่เข้าใจวิธีการแสวงหาสารสนเทศนั้น นักศึกษาประสบปัญหาระดับปานกลางทั้ง 2 ปัญหา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า มีแหล่งที่ให้สารสนเทศจำนวนมาก ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย และแต่ละแหล่งนักศึกษารู้จักแหล่งสารสนเทศและเข้าใจวิธีการแสวงหา จึงไม่เป็นปัญหาสำหรับนักศึกษาในระดับมาก

3. การใช้สารสนเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาสารสนเทศ

การใช้สารสนเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาสารสนเทศ ครอบคลุมผลจากการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพ การนำสารสนเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาไปใช้ประโยชน์ รูปแบบสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาสารสนเทศทางอาชีพที่ใช้ การตรวจสอบสารสนเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหา ความมั่นใจในการใช้สารสนเทศอาชีพที่ได้จากการแสวงหา และข้อเสนอแนะ ซึ่งสรุปได้ดังนี้

3.1 ผลจากการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพ

ผลจากการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพของนักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามพบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุด 130 คน (61.32 %) ได้สารสนเทศทางอาชีพที่ต้องการเป็นบางครั้ง รองลงมาจำนวน 45 คน (21.23 %) ระบุว่าส่วนใหญ่ไม่ได้รับสารสนเทศทางอาชีพที่ต้องการ และจำนวนน้อยที่สุด 15 คน (7.07 %) ระบุว่าเนื้อหาสารสนเทศทางอาชีพที่ได้รับเป็นสารสนเทศที่ไม่ได้ตั้งใจแสวงหา

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ นักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีผลจากการแสวงหาสารสนเทศทางอาชีพที่เหมือนกัน คือ ได้สารสนเทศทางอาชีพที่ต้องการเป็นบางครั้ง (ตารางที่ 39)

3.2 การนำสารนิเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาไปใช้ประโยชน์

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามจำนวนมากที่สุด 125 คน (58.96 %) ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศที่ได้รับจากการแสวงหาได้เพียงบางส่วน รองลงมาจำนวน 57 คน (26.89 %) ใช้ประโยชน์เป็นบางครั้งจากสารนิเทศที่แสวงหา และจำนวนน้อยที่สุด 8 คน (3.77 %) ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศที่แสวงหาเลย

เมื่อจำแนกตามกลุ่มคณะ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มคณะ คือ นักศึกษากลุ่มคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และ นักศึกษากลุ่มคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีการนำสารนิเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาไปใช้ประโยชน์ตรงกัน คือ ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศที่ได้รับจากการแสวงหาได้เพียงบางส่วน (ตารางที่ 40)

ผลการวิจัยในด้านการนำสารนิเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาไปใช้ประโยชน์ ที่พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ (58.96 %) ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศที่ได้รับจากการแสวงหาได้เพียงบางส่วนนั้น อาจเนื่องจากสารนิเทศทางอาชีพที่นักศึกษาได้รับไม่ครอบคลุมทุกด้านเกี่ยวกับอาชีพ ทำให้นักศึกษานำสารนิเทศทางอาชีพที่ได้ไปใช้ประโยชน์ได้เพียงบางส่วนเท่านั้น นอกจากนี้สารนิเทศที่ได้รับในแต่ละครั้ง อาจไม่ตรงกับความต้องการจึงไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ นักศึกษาจึงจำเป็นต้องคัดเลือกสารนิเทศที่แสวงหาได้เฉพาะที่ตรงกับความต้องการ จึงใช้ประโยชน์จากสารนิเทศได้เพียงบางส่วน

ผลการวิจัยในส่วนนี้ จึงสอดคล้องกับสมมติฐาน ข้อ 3 ที่ระบุว่านักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากสารนิเทศที่ได้รับจากการแสวงหาได้เพียงบางส่วน

3.3 รูปแบบสารนิเทศที่ใช้ประโยชน์และลักษณะการนำเสนอเนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพที่ใช้

เมื่อพิจารณารูปแบบสารนิเทศที่ใช้ประโยชน์ และลักษณะการนำเสนอเนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพที่ใช้ที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคามใช้ พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดใช้ประโยชน์จากรูปแบบเว็ลด์ไวด์เว็บ และใช้ลักษณะการนำเสนอเนื้อหาสารนิเทศทางอาชีพในแบบสถิติที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

ผลการวิจัยในด้านรูปแบบสารสนเทศที่ใช้ประโยชน์ ที่พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุดใช้ประโยชน์จากรูปแบบเว็ลด์ไวด์เว็บ ปรากฏว่าไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Chapman และ Katz (1983) ที่พบว่า รูปแบบสารสนเทศที่นักเรียนใช้มากที่สุด คือ หนังสือคู่มืออาชีพ พจนานุกรมอาชีพ อาจเนื่องจากเว็ลด์ไวด์เว็บเป็นสื่อที่ให้สารสนเทศจากแหล่งสารสนเทศทางอาชีพต่าง ๆ มากมาย ทำให้นักศึกษาได้รับสารสนเทศทางอาชีพเป็นจำนวนมาก และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากกว่าสารสนเทศในรูปแบบอื่นที่มีปริมาณจำกัด ข้อมูลไม่ทันสมัย และไม่เพียงพอในการใช้งาน ประกอบกับผลการวิจัยของ Chapman และ Katz เป็นการวิจัยเมื่อ 20 กว่าปีที่แล้ว ซึ่งการใช้อินเทอร์เน็ตอาจยังไม่แพร่หลายดังเช่นในปัจจุบัน ทำให้ผลการวิจัยไม่สอดคล้องกัน

3.4 การตรวจสอบสารสนเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาและความมั่นใจในการใช้สารสนเทศทางอาชีพที่ได้จากการแสวงหา

เมื่อพิจารณาการตรวจสอบสารสนเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาและความมั่นใจในการใช้สารสนเทศทางอาชีพที่ได้จากการแสวงหา พบว่า นักศึกษาจำนวนมากที่สุด มีการตรวจสอบสารสนเทศทางอาชีพที่ได้รับจากการแสวงหาจากอินเทอร์เน็ต ก่อนนำไปใช้เป็นบางครั้ง และมีความมั่นใจเป็นบางครั้งในการใช้สารสนเทศทางอาชีพที่ได้จากการแสวงหา

3.5 ข้อเสนอแนะ

นักศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม จำนวน 26 คน ได้ให้ข้อเสนอเพื่อเป็นแนวทางในการจัดเตรียมและให้บริการสารสนเทศทางอาชีพแก่นักศึกษา โดยข้อเสนอแนะที่มีนักศึกษาเสนอตั้ง 2 คนขึ้นไป มีดังนี้

3.5.1 ด้านเนื้อหาสารสนเทศ

- เนื้อหาสารสนเทศต้องครอบคลุม ครบถ้วนสมบูรณ์ และตรงกับความต้องการ (7 คน)
- เนื้อหาสารสนเทศควรมีความถูกต้อง ชัดเจนและตรงประเด็น (7 คน)
- เนื้อหาสารสนเทศควรมีความทันสมัย (4 คน)

3.5.2 ด้านแหล่งสารสนเทศ

- ควรมีการจัดให้มีแหล่งสารสนเทศเพิ่มมากขึ้น (7 คน)

- ควรเป็นแหล่งสารสนเทศที่เชื่อถือได้ (4 คน)
- ควรค้นหาสารสนเทศได้ง่าย และสะดวกในการเข้าถึง (3 คน)
- ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงแหล่งที่ให้บริการสารสนเทศ (2 คน)

3.5.3 ด้านการจัดบริการสารสนเทศ

- ควรจัดให้มีบริการสารสนเทศที่มีความหลากหลายและเพิ่มจำนวนมากขึ้น (6 คน)
- ควรให้บริการสารสนเทศที่ถูกต้องและทันสมัย (2 คน)
- จัดบริการสารสนเทศให้สะดวกในการเข้าถึงบริการ (2 คน)
- ควรมีการจัดบริการสารสนเทศอย่างทั่วถึงทุกพื้นที่ (2 คน)
- ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงบริการสารสนเทศที่จัด (2 คน)

3.5.4 ด้านผู้ให้บริการ

- ผู้ให้บริการควรเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญด้านการให้สารสนเทศทางอาชีพ (5 คน)
- ผู้ให้บริการควรบริการด้วยความเต็มใจและมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี (4 คน)
- ควรมีการปรับปรุงสารสนเทศให้ทันสมัยอยู่เสมอ (3 คน)

การทดสอบสมมติฐาน

จากสมมติฐาน 3 ข้อ ที่ได้ทดสอบไปดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า มีทั้งที่สอดคล้องกับสมมติฐาน และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ดังนี้

สอดคล้องกับสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 1 นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามส่วนใหญ่แสวงหาสารสนเทศทางอาชีพที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพ แสวงหาจากสำนักวิทยบริการของมหาวิทยาลัย และรูปแบบหนังสือพิมพ์

สมมติฐานข้อ 3 นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคามส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากสารสนเทศที่ได้รับจากการแสวงหาได้เพียงบางส่วน

ไม่สอดคล้องสมมติฐาน

สมมติฐานข้อ 2 ปัญหาที่นักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ประสบในระดับมาก คือ ไม่ทราบแหล่งที่ให้สารนิเทศทางอาชีพ และไม่เข้าใจวิธีการแสวงหาสารนิเทศ ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานเนื่องจากผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคามประสบปัญหาไม่ทราบแหล่งที่ให้สารนิเทศทางอาชีพ และไม่เข้าใจวิธีการแสวงหาสารนิเทศในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะสำหรับสำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดเตรียมและให้บริการสารนิเทศทางอาชีพแก่นักศึกษา ดังนี้

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. ควรจัดทำนโยบายที่เน้นความสำคัญของการให้บริการสารนิเทศทางอาชีพ เพื่อกระตุ้นให้หน่วยงานภายในมหาวิทยาลัยเพิ่มการจัดกิจกรรมและบริการต่างๆ เกี่ยวกับอาชีพแก่นักศึกษา
2. ควรเพิ่มงบประมาณในการจัดกิจกรรมและจัดหาทรัพยากรสารนิเทศทางอาชีพให้กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้บริการสารนิเทศทางอาชีพแก่นักศึกษา
3. ควรเพิ่มจำนวนเครื่องคอมพิวเตอร์เพื่อให้เพียงพอกับการใช้งานในการค้นหาข้อมูลของนักศึกษา

สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. ควรจัดหาทรัพยากรสารนิเทศทางอาชีพในหลายรูปแบบ เช่น สื่อตีพิมพ์ ไลต์ทัศนวัสดุ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ให้มีความทันสมัย และครอบคลุมทุกสาขาวิชาชีพที่สอดคล้องกับการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย
2. ควรเลือกสารนิเทศทางอาชีพอย่างรอบคอบและระมัดระวัง จากแหล่งสารนิเทศที่เชื่อถือได้ โดยพิจารณาความถูกต้องเป็นที่ยอมรับ เพราะนักศึกษามีปัญหาการได้รับสารนิเทศที่ไม่ถูกต้อง

3. ควรจัดมุมสารนิเทศทางอาชีพ เพื่อความสะดวกและกระตุ้นความสนใจในการใช้สารนิเทศทางอาชีพของนักศึกษา

4. ควรจัดนิทรรศการเกี่ยวกับอาชีพที่น่าสนใจ หรือแนะนำแหล่งสารนิเทศทางอาชีพอื่น ๆ ที่นักศึกษาสามารถค้นหาสารนิเทศทางอาชีพที่ต้องการได้

5. ควรจัดเตรียมเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ความชำนาญด้านสารนิเทศทางอาชีพเพื่อให้บริการสารนิเทศทางอาชีพและแนะนำแหล่งสารนิเทศให้แก่นักศึกษาโดยเฉพาะ

6. ควรเลือกสารนิเทศที่ทันสมัย และประชาสัมพันธ์แนะนำทรัพยากรสารนิเทศทางอาชีพใหม่ ๆ ที่ทางสำนักวิทยบริการได้จัดหาเข้ามา โดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้นักศึกษาได้รับสารนิเทศอย่างทั่วถึง

7. ควรรวบรวม ประมวลและผลิตข้อมูลทางอาชีพ ให้ครอบคลุมสารนิเทศด้านต่าง ๆ

8. ควรจัดทำแฟ้มรวบรวมรายชื่อและเวลาออกอากาศของรายการโทรทัศน์และวิทยุที่มีการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษา

9. จัดอบรมและให้ความรู้เรื่องสารนิเทศทางอาชีพ พร้อมทั้งแนะนำการค้นหาสารนิเทศทางอาชีพ จากเครื่องมือช่วยค้นประเภทต่าง ๆ

10. ร่วมมือกับกองกิจการนิสิตในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่ให้สารนิเทศทางอาชีพพร้อมกัน

กองกิจการนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

1. ควรประชาสัมพันธ์ให้ทราบถึงบริการสารนิเทศและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัดเกี่ยวกับอาชีพให้นักศึกษาได้รับทราบข้อมูลอย่างทั่วถึง

2. ควรปรับปรุงสารนิเทศทางอาชีพให้ทันสมัย และมีความหลากหลายของข้อมูล

3. ควรจัดทำป้ายประกาศแนะนำอาชีพ และประกาศรับสมัครงาน ในพื้นที่ต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อให้นักศึกษาได้รับทราบข้อมูลต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

4. ขอความร่วมมือจากแหล่งสารนิเทศภายนอกในการจัดส่งเอกสาร และทรัพยากรสารนิเทศ เพื่อนำมาให้บริการแก่นักศึกษา หรือจัดส่งข่าวสารการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งนักศึกษาไปร่วมงาน

แนวทางสำหรับการวิจัยในอนาคต

1. ควรศึกษาการใช้สารนิเทศทางอาชีพของนักศึกษาระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชน
2. ควรวิเคราะห์สื่อโสตทัศนวัสดุ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ทางอาชีพที่ผลิตในประเทศไทย